

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิตมนุษย์ เพราะมนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ติดต่อ สื่อสาร ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งเป็นปัจจัยให้มนุษย์อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข คนเรามีการติดต่อสื่อสาร แสดงความคิดเห็นและความต้องการของคนโดยใช้ภาษาเป็นสื่อที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งนักการศึกษาได้วิจัยพบว่า มนุษย์เราเรียนรู้ผ่านสายตา 75% หู 13% นาสิกสัมผัส 3% กายสัมผัส 6% และชีวสัมผัส 3% (เสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต . 2528 : 34)

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการศึกษาและแสวงหาความรู้ การเรียนรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ซึ่งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วย ดังนั้น การที่นักเรียนจะเป็นผู้อ่านที่ดี จึงขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้อ่านเพื่อเป็นแรงจูงใจที่จะช่วยให้ให้นักเรียนได้อ่านอย่างสม่ำเสมอ (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ . 2542 : 2) ทั้งนี้มีงานวิจัยจำนวนมากระบุว่า กว่าครึ่งหนึ่งของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีปัญหา ในการอ่าน (ผดุง อารยะวิญญู . 2542 : 69 – 70) ซึ่งหลักการสอนอ่าน เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ต้องให้เด็กเข้าใจจุดมุ่งหมายความสำคัญของการอ่านควรส่งเสริมให้เด็กเลือกอ่านตามความสนใจของตัวเอง ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ จัดให้เด็กได้อ่านในช่วงเวลาสั้น ๆ เป็นประจำทุกวัน มุ่งเน้นความสำเร็จในการอ่านและครูให้ การเสริมแรง ประสานงานกับผู้ปกครอง โดยแจ้งให้ทราบความสำเร็จความก้าวหน้าในการอ่านและเสนอแนะให้ผู้ปกครองจัดกิจกรรมการอ่านที่บ้าน ในลักษณะเดียวกันจัดหาหนังสือในการอ่านมาก ๆ ครอบคลุม ในหลายแขนงวิชา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเลือกอ่านตามความสนใจจัดกิจกรรมส่งเสริม การอ่านให้เด็ก เพื่อให้มีโอกาสฝึกทักษะในการอ่านและเขียน เช่น จัดชุมนุมการละคร สโมสกรวี สโมสกรนักอ่าน หนังสือพิมพ์ประจำห้อง (กระทรวงศึกษาธิการ . 2543 : 20)

วิธีการสอนอ่านสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ไม่มีวิธีใดวิธีเดียวของการสอนที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพกับเด็กทุกคน ศรียา นิยมธรรม (2541 : 54)

ได้อ้างถึง งานวิจัยของ ศาสตราจารย์เจนเนท เฟลอร์นเนอร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศาสตราจารย์ อลิซามเบธ คอปบิทซ์ ที่สรุปไว้เช่นกันว่าปัญหาการเรียนรู้ของเด็กกลุ่มนี้ ไม่สามารถแก้ไขหรือใช้เทคนิคในแบบฝึกหัดแบบใดแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว ดังนั้นการสอน เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จำเป็นต้องมีวิธีการสอนหลายรูปแบบเพื่อให้เหมาะสมกับความ สามารถและความแตกต่างของเด็กแต่ละคน เช่น การสอนอ่านเป็นคำ เป็นวิธีการสอนอ่าน สำหรับเด็กที่มีปัญหาในการอ่านที่อ่านหนังสือไม่ออก มีปัญหาในการสะกดคำอ่านจึงน่าจะ เรียนรู้การอ่านได้ดีโดยวิธีการสอนอ่านเป็นคำ ซึ่งเป็นการสอนให้เด็กอ่านเป็นคำ ๆ ให้เด็ก อ่านก่อนที่เด็กจะจำตัวอักษรได้ เมื่อเด็กอ่านคำได้มากพอสมควรแล้วจึงสอนให้เด็กรู้จักตัวสระ และพยัญชนะภายหลัง ครูอาจใช้บัตรคำในการสอนให้เด็กอ่านตาม ให้รูปภาพประกอบ เด็ก อาจอ่านคำได้โดยการจำ ครูอาจทำการบันทึกเสียงลงในเทปก็ได้ แล้วจึงเปิดเสียงให้เด็กฟัง และให้เด็กอ่านตามบัตรคำ การสอนวิธีนี้จะทำให้เด็กอ่านคำโดยใช้สายตา (ผดุง อารยะวิญญู .2542 : 72) และการสอนอ่านเป็นคำ ก็เป็นวิธีการที่จะทำให้เด็กจำคำได้เพิ่มขึ้น หลังจากใช้ระยะเวลาเรียนไปเพียงเล็กน้อย ซึ่งสามารถนำมาเป็นพื้นฐานในการอ่านออกเสียง และการอ่านเพื่อความเข้าใจความหมาย (Bender . 1993 : 187)

จากความสำคัญของภาษา ความสำคัญของการอ่าน สภาพปัญหาการอ่าน ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ และวิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา และ ลักษณะความบกพร่องของเด็ก ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มี ปัญหาทางการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ

ปัญหาการวิจัย

1. การสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการนำไปใช้ในการเรียนการสอนจะทำได้โดยวิธีใด
2. ความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยการใช้วิธีการ สอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ ให้ได้ตามเกณฑ์ 80 / 80
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ที่ได้รับการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ก่อนและหลังได้รับการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ

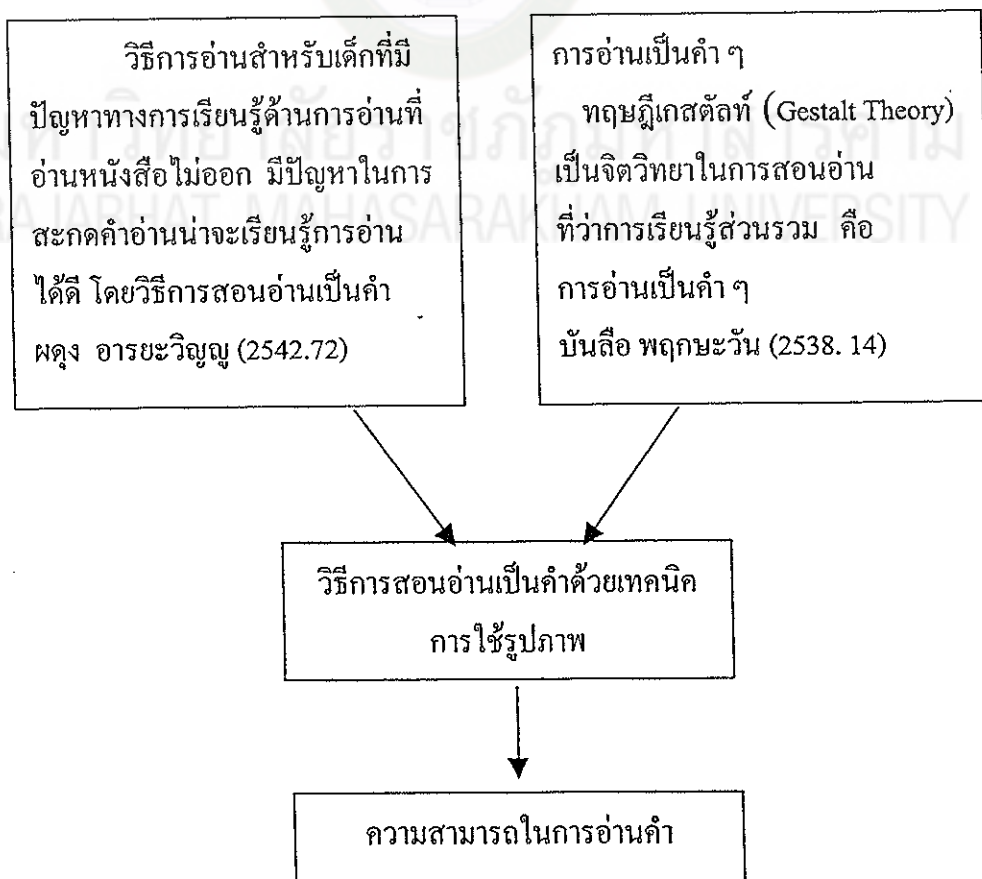
สมมติฐานการวิจัย

ในการศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยวิธีการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้คือ

1. ประสิทธิภาพของการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ที่ได้รับการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ มีความสามารถในการอ่านหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัยสามารถ จัดทำเป็นกรอบการวิจัยได้ดังนี้

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนเด็กปกติ และเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ด้านการอ่าน ในระดับประถมศึกษา ผู้ปกครองและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทาง ในการเลือกใช้วิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมกับเด็ก เพื่อแก้ไขปัญหาในการอ่านและเป็นพื้นฐาน ในการสอนอ่านในระดับสูงต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ด้านการอ่าน มีระดับสติปัญญาปกติและไม่มีคามพิการซ้ำซ้อน กำลังเรียนอยู่ในช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนบ้านดงเค็ง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 6 คน คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน ซึ่งมีขั้นตอนในการหากกลุ่มเป้าหมายดังนี้

1.1 จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียน โดยครูประจำชั้น และการตรวจสอบ โดยใช้แบบสำรวจปัญหาในการเรียน ของ ผศ. อารยะวิญญู (2535) ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1.2 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง / ครูประจำชั้น / และครูประจำวิชา โดยเชิญผู้ปกครอง มาพบเพื่อสัมภาษณ์ ก่อนการสัมภาษณ์ให้ผู้ปกครองกรอกแบบการซักประวัติ เพื่อให้ได้ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กมากที่สุด สัมภาษณ์ครูประจำชั้น หรือครูประจำวิชา ประเด็นสัมภาษณ์ มีด้านการอ่าน การเขียน การสะกดคำ ลักษณะลายมือ และด้านคณิตศาสตร์ ว่ามีความบกพร่องในเรื่องเหล่านี้มากเพียงใด

1.3 ใช้แบบสำรวจเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ของศาสตราจารย์ ดร. ผศ. อารยะวิญญู (2535) ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เป็นแบบสำรวจ โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ มีคำถาม 50 ข้อ ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินเด็กแต่ละคน ครูจะต้องรู้จักและคุ้นเคยกับเด็กเป็นอย่างดี โดยสังเกต เด็กติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 เดือน เครื่องมือนี้มีความเชื่อมั่นของแบบสำรวจทั้งหมดเท่ากับ .99 มีค่าความเที่ยงตรงดี ใช้กับเด็กอายุ 6 – 12 ปี สำรวจปัญหาของเด็ก 5 ด้านใหญ่ ๆ และ

25 ด้านย่อย คือ ภาษา คณิตศาสตร์ เวลาและทิศทางการเคลื่อนไหวและพฤติกรรม หลังจากกรอกแบบสำรวจเสร็จแล้ว นำข้อมูลมาจุด (Plot) ลงในกราฟเพื่อหา Profile ของเด็กดังนี้ หากเส้นกราฟตกในช่องเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 1-3 ตั้งแต่ 1 ด้าน ย่อขึ้นไป ถือว่าเด็กมีปัญหาทางการเรียนรู้

1.4 ให้แบบสำรวจทางการเรียนรู้เฉพาะด้าน เป็นแบบทดสอบอรุณชัยของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแบบสำรวจเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ โดยการสำรวจในการเรียน 3 ด้าน คือ ด้านการอ่าน ด้านการเขียนและด้านการสะกดคำ ด้านคณิตศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยข้อย่อย 80 ข้อ ใช้มาตราส่วนประเมินค่าตั้งแต่ 1-5 ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ต้องรู้จักเด็กไม่น้อยกว่า 3 เดือน

1.5 ประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญา ประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญาของเด็กที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญาด้วยตัวเอง โดยผ่านการอบรมการใช้แบบประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญา จากกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นแบบทดสอบความสามารถทางเชาว์ปัญญาสำหรับเด็กอายุ 2-15 ปี ฉบับปรับปรุงแก้ไข ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2546

1.6 สรุปผลโดยผู้เชี่ยวชาญ จากการตรวจสอบตามขั้นตอน พบว่า เด็กมีปัญหาทางการเรียนรู้ มีปัญหาหลายด้าน ได้แก่

1.6.1 อ่านไม่ออก

1.6.2 อ่านช้า มีความลำบากในการอ่าน เช่น อ่านคำต่อคำ จะต้องสะกดคำก่อนจึงอ่านได้

1.6.3 อ่านออกเสียงไม่ชัดเจน

1.6.4 อ่านสะกดคำไม่ได้

1.6.5 เขียนไม่ได้

1.6.6 เขียนไม่ถูก

1.6.7 เขียนหนังสือกลับด้าน หลงบรรทัด

1.6.8 เขียนหนังสือไม่ตรงบรรทัด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกแก้ปัญหาด้านการอ่าน ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้และนำรายชื่อเด็กที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน มีระดับสติปัญญาปกติ อยู่ในเกณฑ์ 90 ขึ้นไป มาเป็นกลุ่มตัวอย่างอย่างจํานวน 6 คน คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จํานวน 1 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จํานวน 2 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จํานวน 3 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ วิธีการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านเป็นคำ

3. ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 เป็นเวลา 8 สัปดาห์

ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ต้องเข้าร่วมกิจกรรมการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ และทดสอบความสามารถในการอ่านคำได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน หมายถึง เด็กที่ได้รับการคัดสรรว่ามีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 10 มีระดับสติปัญญาปกติ ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน อ่านหนังสือไม่ออก อ่านไม่ได้ มีปัญหาในการสะกดคำอ่าน
2. ความสามารถในการอ่าน หมายถึง ทักษะในการอ่านออกเสียงและเข้าใจความหมายของคำศัพท์จากคำที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง ซึ่งวัดโดยการใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. การสอนอ่านเป็นคำ หมายถึง การสอนอ่านเป็นคำ ๆ โดยเด็กสามารถอ่านได้ทันทีจากการจำคำโดยไม่ต้องจำแนกคำหรือสะกดคำ การสอนอ่านเป็นคำมีวิธีการสอนคือ เลือกคำที่จะสอนโดยนำคำพื้นฐานในหนังสือเรียนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และเป็นคำที่ใช้บ่อย ๆ ในชีวิตประจำวัน มาสร้างเป็นหมวดหมู่คำ และนำคำมาสอนในแต่ละครั้งจำนวน 3-5 คำ ต่อครั้ง ตามขั้นตอนและวิธีการสอนที่กำหนด
4. วิธีการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ หมายถึง การสอนอ่านเป็นคำ ๆ ด้วยรูปภาพ โดยรูปภาพนั้นบ่งบอกหรือแสดงภาพออกมา ได้ตรงตามความหมายของคำซึ่งรูปภาพเป็นสื่อในการอ่าน เด็กสามารถอ่านคำที่เห็นได้ทันทีจากการจำภาพและคำ ไม่ต้องจำแนกคำหรือสะกดคำอ่าน การสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ นำคำที่จะสอนจากคำพื้นฐานในหนังสือเรียนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และเป็นคำที่ใช้บ่อย ๆ ในชีวิตประจำวัน มาสร้างเป็นหมวดหมู่คำ และภาพ ทั้งภาพและคำต้องมีความสัมพันธ์กัน การนำคำมาสอนในแต่ละครั้งจำนวน 3-5 คำ ต่อครั้ง

5. เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 หมายถึง เกณฑ์คุณภาพของวิธีการสอนอ่านเป็นคำที่ใช้ประกอบการสอนการอ่าน จำนวน 8 หน่วยการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

80 ตัวแรก หมายถึงค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบการอ่านระหว่างทดลอง

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบทางการเรียนหลังการทดลอง

6. แบบทดสอบ หมายถึง แบบทดสอบความสามารถในการอ่านออกเสียง และแบบทดสอบความเข้าใจความหมายของคำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะนำมาซึ่งประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ได้วิธีการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพอย่างมีประสิทธิภาพ
2. นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านเป็นคำสูงขึ้น
3. รูปแบบการเรียนการสอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้

อื่นได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY